

DUIN

JAARGANG 29, NR. 3
SEPTEMBER 2006

ISSN - 0168-7948

REDACTIE

BAS ARENS
PETER VAN DEN BERG
MARTIN DE JONGE
ARJEN KOK
MONIEK LÖFFLER
IKE SPAN

HOOFDREDACTEUR

MARJA ZANDBERG

VORMGEVING

RENÉ LENNAERTS, AMSTERDAM

PRE-PRESS EN DRUK

SALLAND DE LANGE, DEVENTER

REDACTIE-ADRES

DUIN, POSTBUS 664
2300 AR LEIDEN
TEL. 071-5160490
FAX. 071-5160499
E-MAIL: STICHTING@DUINBEHOUD.NL
WWW.DUINBEHOUD.NL

BEZOEKADRES

STATIONSWEG 12, LEIDEN

LOSSE NUMMERS

€ 6,- (THEMANUMMERS € 7,-)

ABONNEMENT

BESCHERMHEER-VROUWE VANAF € 50,-
65+ € 14,-
PARTICULIEREN € 18,-
INSTELLINGEN € 31,-

BETALINGEN

GIRO 35 05 200 TEN NAME VAN
STICHTING DUINBEHOUD TE LEIDEN

ADVERTENTIES

REDACTIE DUIN
TEL. 071-5160494
E-MAIL: REDACTIE@DUINBEHOUD.NL

© STICHTING DUINBEHOUD

STICHTING DUINBEHOUD IS LID VAN DE VERENIGING KUST EN ZEE. KIJK OP WWW.KUSTENZEE.NL

*Bij de voorkant:
Soms lijkt het alsof de afgelopen 25 jaar
het gehele duingebied op de schop is ge-
weest (foto: Robert Steenbergen).*

*Dit tijdschrift wordt gedrukt op
cyclus-papier (100% recycling).*

- 3** GEKNUTSEL IN DE DUINEN
MARC JANSSEN
- 5** NATUURHERSTEL VANACHTER UW BUREAU
PIETER DHONT EN JOOS VERSFELT
- 6** NATUURONTWIKKELING LANGS DE ZEEUWS-
VLAAMSE KUST
GERT-JAN BUTH
- 8** DE BANKEN WEER VOOR NATUUR
MARJA ZANDBERG
- 10** NIEUWE NATUUR
BAS ARENS
- 12** DE NEDERLANDEN – TEXEL NATUURLIJKER
ERIK VAN DER SPEK
- 14** KENNEMERSTRAND VAN ONDERGANG GERED
MARC JANSSEN
- 15** DUINBEHOUD IN ACTIE
- 16** DUINLEVEN
Fraaie vlaaien
PETER VAN DEN BERG

Per 1 oktober vertrekt onze direc-
teur, Marc Janssen. Na 17 jaar
komt er een einde aan zijn dienst-
verband. Graag willen we aandacht
besteden aan zijn vertrek. Ter gele-
genheid hiervan organiseren we op
donderdag 12 oktober a.s. een mi-
nisymposium van 14:00 tot 16:30
uur in Scheveningen. Het thema
van het minisymposium is
'Toekomst van de kust'.
Aansluitend zal er een af-
scheidsborrel worden aangeboden.
U bent hierbij van harte uitgeno-
digd. Tot 1 oktober kunt u zich op-
geven via [secretariaat@duinbe-
houd.nl](mailto:secretariaat@duinbe-
houd.nl) of 071 5160490.

(foto: Marja Zandberg).

*Wilt u **donateur** worden van Stichting Duinbehoud of een
abbonement op het tijdschrift DUIN? Bel dan tijdens kantooruren
naar 071-5160490 of email naar: secretariaat@duinbehoud.nl*

***Opzeggingen** van het abbonement graag schriftelijk of per email
[secretariaat@duinbehoud.nl] vóór 1 november van het lopende jaar
indienen. Als na 1 november van het lopende jaar wordt opgezegd,
loopt het abbonement tot en met 31 december van het volgende
jaar.*

Fraaie vlaaien

Ze noemen het nieuwe natuur, maar vaak is het oude natuur. Duinplanten die vroeger overal te vinden waren, werden geleidelijk aan steeds zeldzamer. Men zocht de oorzaken. Men vond: de duinen verdrogen. Men vond: voedingsstoffen worden alomtegenwoordig. Dan wil er wel duinriet groeien, overal.

Hoe krijg je die planten van vroeger weer terug? Nieuwe waterwinmethoden konden het grondwater weer op peil brengen. Verder kon je voedingsstoffen, zij het met moeite, weer verwijderen door te gaan plaggen, maaien, en... weg te laten vreten. Trouwens, onze voorvaders lieten ook wel eens een kudde schapen in de duinen grazen, en sprokkelde er struikhout.

Vanaf de jaren tachtig zetten onze duinbeheerders allerlei grazers in: paard, rund en schaap, naast de eventueel al aanwezige konijn, ree en damhert. En zo voegden vlaaien en vijgen zich bij de keutels. De vlaaien en vijgen vroegen natuurlijk ook om vliegen. Tot ieders verbazing echter verschenen er ook mestkevers in tientallen soorten, soorten die op onze grazige weiden niet meer voorkomen. Daar vreet de koe mals gras en vindt steeds minder kruiden. In haar bijna vloeibare vlaaien zitten vaak resten antibiotica en ontwormingsmiddelen, waarvoor een

beetje mestkever zijn neus ophaalt. Maar een rund in het duin kauwt ander gras, knabbelt meer kruiden, en knaagt ook van het hout. Een vaste vlaai is het gevolg. Na een maandje hebben maden en keverlarven de meeste mest verorberd. Zo blijft een uitgedroogde, uitgeholde vlaai over. Mieren vinden hieronder een stevig onderdak. De afbraak gaat echter voort. Nu verschijnen er mestpaddenstoelen, zoals verschillende soorten inktzwammen, vlekplaten en spikkelschijfjes. Het meest vallen mij evenwel de dooiergele mestzwammen op. Als de vlaai vrijwel verdwenen is, wijst het dooiergeel de plek aan van zo'n oude vlaai. Dooiergele mestzwammen... als nieuwe natuur: wie had dat gedacht? Of is ook dit oude natuur?

